

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษา รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ กลุ่มคนและหัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้าส่วนงาน บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1) บุคลากรขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ที่เลือกมาแบบเจาะจง คือ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 46 แห่ง แบ่งเป็นเทศบาลตำบล 14 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 32 แห่ง เป็นอำเภอเมืองสมุทรปราการ 10 แห่ง อำเภอพระประแดง 7 แห่ง อำเภอบางพลี 8 แห่ง อำเภอพระสมุทรเจดีย์ 6 แห่ง อำเภอบางบ่อ 10 แห่งและอำเภอบางเสาธง 5 แห่ง รายละเอียดดังแสดงในตาราง ตาราง 10 แสดงจำนวนองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรปราการ

อำเภอ	จำนวนเทศบาล (แห่ง)	จำนวน อบต. (แห่ง)	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เมืองสมุทรปราการ	5	5	10	6
พระประแดง	1	6	7	6
บางพลี	1	7	8	5
พระสมุทรเจดีย์	2	4	6	5
บางบ่อ	3	7	10	4
บางเสาธง	2	3	5	4
รวม	14	32	46	30

ที่มา: สำนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ <http://www.dla.go.th/>

2) กลุ่มที่ใช้ในการศึกษา คือกลุ่มคนและหัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้าส่วนงาน บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน 30 คนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ

1.3 ประชากรในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบสัมภาษณ์ ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ ในจังหวัดสมุทรปราการ เป็นแบบปลายเปิด ประกอบด้วย 2 ส่วนได้แก่

ส่วนที่ 1. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วย ชื่อ. นามสกุล.ชื่อหน่วยงานตำแหน่งงานจำนวนบุคลากรภายใต้การดูแล และรายละเอียดของการติดต่อ เช่น เบอร์โทรศัพท์ อีเมล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน หน่วยงาน/กลุ่มคนที่ต้องประสานงานร่วมกัน

2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายเพื่อพัฒนาศักยภาพที่เหมาะสม โดยคำถามแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 องค์ประกอบของเครือข่าย

ได้แก่ 1) กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย

2) เทคนิค/ วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย

3) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment)

4) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำและสมาชิกเครือข่าย

5) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

ด้านที่ 2 กระบวนการ/ ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายความ

ได้แก่ 1) ชั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย

2) ชั้นประสานหน่วยงานองค์กรเครือข่าย

3) ชั้นสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน

4) ชั้นบริหารจัดการเครือข่าย

5) ชั้นพัฒนาความสัมพันธ์

6) ชั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

2.3 แบบบันทึกข้อมูลในการสนทนากลุ่ม(Focus Group)

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญของเครือข่ายความร่วมมือและกระบวนการสร้างเครือข่ายการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ ในจังหวัดสมุทรปราการ

2. ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

3. จัดทำเครื่องมือรวบรวมข้อมูลฉบับร่าง ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และสอบถามความคิดเห็น

4. นำเครื่องมือฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 คนพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

(Content Validity)

5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6. จัดทำเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 สำภาษณ์และสอบถามบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ติดต่อประสานงานกับผู้รับผิดชอบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการพัฒนาศักยภาพด้านการ ทำธุรกิจของผู้สูงอายุ ในจังหวัดสมุทรปราการ ในแต่ละพื้นที่ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน พัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น คือ เทศบาลตำบล และองค์การบริหาร ส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อนัดหมายเข้าพบ

2) เข้าพบ อธิบายวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยทำการสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลการวิจัย

3) นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสังเคราะห์

3.2 ศึกษารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำ ธุรกิจให้แก่ผู้สูงอายุ ในจังหวัดสมุทรปราการมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องและมีหน้าที่ในการพัฒนา ศักยภาพผู้สูงอายุ เพื่อนัดหมายขอสัมภาษณ์

2) สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามความคิดเห็น

3) นำผลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างประเด็นคำถามสำหรับการ สทนากลุ่มใน 2 ประเด็นได้แก่

1. การสร้างเครือข่ายเพื่อดูแลผู้สูงอายุในการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ

2. ขอบข่ายการพัฒนา ศักยภาพผู้สูงอายุด้านการทำธุรกิจ การสร้างรายได้

การพัฒนาอาชีพ

3.3 ศึกษารูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) จัดทำ (ร่าง)รูปแบบการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนา ศักยภาพด้านการ ทำธุรกิจให้แก่ผู้สูงอายุโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อหาความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับความเหมาะสม ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติของรูปแบบการพัฒนา เครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนา ศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ

2) จัดประชุมสนทนากลุ่มวิพากษ์ (Focus group discussion) ที่สร้างขึ้น โดย ผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดกลุ่มสนทนา จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นผู้แทนของหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) อาจารย์มหาวิทยาลัย 2) หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาชุมชน 3) ประธานวิสาหกิจชุมชน 4) ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลบางปลา 5) ประธาน OTOP อำเภอบางพลี 6) เลขานุการนายกองค์การ บริหารส่วนตำบลบางโฉลง 7) ประธานเครือข่าย OTOP จังหวัดสมุทรปราการ

3) ปรับปรุง แก้ไขตามผลการวิพากษ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อได้รูปแบบการจัดการ เครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนา ศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการฉบับสมบูรณ์

3.4 นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มาจัดทำเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ เอื้อต่อพัฒนา ศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ โดยใช้สถิติ ค่าความถี่และค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis and Synthesis)

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis and Synthesis)

4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุจังหวัดสมุทรปราการเป็นแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า มีน้ำหนัก 5 ระดับ วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, หน้า 106) แต่ระดับมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเหมาะสมในระดับมาก
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเหมาะสมในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามความคิดเห็นรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการแปลความหมาย ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด